

2 Σεπτεμβρίου 2024

Ο Άγιος Μεγαλομάρτυς Μάμας. Ένας μάρτυς υιός μαρτύρων!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Στη Βασιλεία του Χριστού κάθε ηλικία έχει να επιδείξει τους αντιπροσώπους της.

Γιατί κάθε ηλικία έχει προσφέρει σ' Αυτόν ό,τι διαλεχτό κι υπέροχο έχει να παρουσιάσει. Κι η εφηβική ηλικία, που είναι η πιο δύσκολη στη ζωή του ανθρώπου, έχει να προβάλει τους δικούς της.

Ο άγιος Μάμας είναι ένας απ' αυτούς. Διαλεχτός στους διαλεχτούς κι ωραίος στους ωραίους αποτελεί μια απ' τις πιο αγαπητές κι ηρωικές μορφές της Εκκλησίας μας των τριών πρώτων αιώνων.

Οι γονείς του Θεόδοτος και Ρουφίνα ζούσαν στη Γάγγρα της Παφλαγονίας και ήσαν χριστιανοί με μεγάλη κοινωνική θέση.

Την εποχή αυτή ο αυτοκράτορας Αυρηλιανός κίνησε σκληρό διωγμό ενάντια στους

χριστιανούς (270-275 μ.Χ.).

Μεταξύ των πρώτων συνελήφθη ο Θεόδοτος κι αφού ανακρίθηκε κι ομολόγησε τον Χριστό, ρίχτηκε στις φυλακές της Καισαρείας.

Η σύζυγος του, η ενάρετη Ρουφίνα, σαν έμαθε τη φυλάκιση του συντρόφου της, αν και ήταν ετοιμόγεννη, έτρεξε να τον συναντήσει. Εκεί με παρρησία ομολόγησε και αυτή την πίστη του Χριστού, που φλόγιζε την καρδιά της, με αποτέλεσμα να κλεισθεί στη φυλακή.

Δύο αδελφές ψυχές, ευγενικές κι αγαπημένες, ενωμένες στη χαρά και στον πόνο. Μια νύχτα η Ρουφίνα εκεί στη σκοτεινή κι υγρή φυλακή, έφερε στον κόσμο το παιδάκι της. Η καρδιά της σκίρτησε από χαρά. Αλλά μόνο για μια στιγμή. Όταν πήρε το παιδάκι της να το δείξει στον σύζυγο της, τον καλό Θεόδοτο, τον βρήκε νεκρό. Τα μαρτύρια τα πολλά που δοκίμασε για την πίστη και την αγάπη του Χριστού, τον οδήγησαν πρόωρα στον θάνατο. Η πονεμένη μάνα με συντριβή ψυχής έβαλε το παιδί στην αγκαλιά του, γονάτισε δίπλα του κι έκαμε με δάκρυα την προσευχή της. Ύστερα έγειρε δίπλα του για να μη σηκωθεί ποτέ. Την ίδια νύχτα παρέδωσε κι αυτή το πνεύμα. Η ψυχή της πέταξε κοντά στον Χριστό, που αγάπησε με την καρδιά της. Τα βάσανα και οι ταλαιπωρίες της φυλακής την οδήγησαν τόσο γρήγορα στον ουρανό, κοντά στον μάρτυρα σύζυγο της.

Και το παιδί της; Ορφανό, πεντάρφανο μένει τώρα! Τι άραγε θα γίνει; Την απάντηση δίνει το πνεύμα του θεού! “Ορφανόν και χήραν αναλήψεται”. Το ορφανό και τη χήρα τα παίρνει υπό την προστασία του ο Θεός. Και να!

Μια ευσεβής γυναίκα, η Αμμία Ματρώνα οδηγημένη από ένα άγγελο πηγαίνει στη φυλακή. Παίρνει τα λείψανα των μαρτύρων γονιών και τα ενταφιάζει με σεβασμό. Ύστερα παίρνει στο σπίτι και το παιδί κι αναλαμβάνει με προθυμία και στοργή την ανατροφή του. Από τα πρώτα ψελλίσματά του “μάμα-μάμα” του έδωκε το όνομα Μάμας. Κοντά στην καινούργια μανούλα του το παιδί μεγάλωσε με της πίστης τ’ άγιο “κι άφθαρτο μάννα”. Και το τίμησε. Όχι μόνο ο ίδιος από παιδί αγωνιζόταν να ζει τη χριστιανική ζωή, αλλά και φρόντιζε τα όσα μάνθανε, να τα διδάσκει και στα παιδιά της ηλικίας του. Υπεράξιο παιδί αξίων γονιών, μα κι υπέροχης θετής μητέρας του.

Η διαγωγή αυτή και ο ζήλος του μικρού ιεραποστόλου δεν άργησαν να γίνουν γνωστά. Κάποια μέρα μερικοί εχθροί της πίστεως τον έπιασαν και τον οδήγησαν μπροστά στον σκληρό ηγεμόνα Δημόκριτο. Εκείνος, σαν είδε το παιδί, προσπάθησε με κολακείες στην αρχή κι απειλές αργότερα να τον μεταπείσει από τις αρχές και την πίστη του. Μα δεν μπόρεσε. Όλες του οι προσπάθειες πήγαν χαμένες. Τότες

άρχισαν τα βασανιστήρια. Το ξύλο, το πλήγωμα του κορμιού με σιδερένια νύχια, το κάψιμο των πληγών με αναμμένες λαμπάδες και τέλος το ρίξιμο στη θάλασσα με μια σιδερένια σφαίρα δεμένη στον λαιμό.

Το αποτέλεσμα;

Μηδέν!

Οι βάρβαρες πράξεις του χριστομάχου πήγαν άδικα. Η σφαίρα κόπηκε και το παιδί με τη βοήθεια ενός Αγγέλου βγήκε στη στεριά κι ανέβηκε σ' ένα βουνά της Καισαρείας. "Άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε Θεός κελεύει". Στο μέρος αυτό ο πιστός κι ηρωικός Μάμας έζησε μέχρι τα δεκαπέντε του χρόνια με συντροφιά τα λιοντάρια και τ' άλλα άγρια ζώα. Τα εξημέρωσε και τα εβοσκούσε και τ' άρμεγε για να τρέφεται, μα και να φιλοξενεί κι εκείνους που τον επισκέπτονταν, για ν' ακούσουν τα λόγια του και να διδαχθούν.

Δεν πέρασε όμως πολύς καιρός κι η παρουσία του φλογερού κι αληθινά πιστού εφήβου έγινε και πάλι γνωστή. Για δεύτερη φορά οι εχθροί του Χριστού πήγαν και τον έπιασαν. Για άλλη μια φορά τα μαρτύρια επαναλήφθηκαν σκληρότερα κι αγριότερα. Μα και αυτή τη φορά τίποτα δεν έκαμαν. Ο μάρτυρας έμεινε και τώρα άκαμπτος. Καμιά δύναμη δεν στάθηκε ικανή να τον λυγίσει και να τον αλλάξει. Ούτε οι δελεαστικές υποσχέσεις, ούτε κι οι απειλές, μα ούτε και το ξέσχισμα του κορμιού, ούτε και το αναμμένο καμίνι. Ο νεαρός μάρτυρας με το χαμόγελο στα χείλη τα αντιμετώπισε όλα ψάλλοντας μαζί με τον απόστολο Παύλο τα λόγια της παρρησίας και της βαθιάς πίστεως: "Τις ημάς χωρίσει από της αγάπης του Χριστού; Θλίψις ή στενοχώρια ή διωγμός ή λιμός ή γυμνότης ή κίνδυνος ή μάχαιρα"; Και την απάντηση την έδινε πάλιν ο ίδιος επαναλαμβάνοντας μ' απόλυτη πεποίθηση του Αποστόλου τα λόγια: "Πέπεισμαι ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε άγγελοι ούτε αρχαί ούτε δυνάμεις ούτε ενεστώτα ούτε μέλλοντα ούτε ύψωμα ούτε βάθος ούτε τις κτίσις ετέρα δυνήσεται ημάς χωρίσαι από της αγάπης του Θεού της εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών" (Ρωμ. η' 35-39). Καμιά δύναμη ούτε κι ο θάνατος δεν μπορεί να με αποσπάσει από σένα, Χριστέ μου. Ναι! Ούτε κι ο θάνατος. Και το απέδειξε.

Τα βασανιστήρια συνεχίστηκαν. Μα ο δεκαπεντάχρονος έφηβος έμεινε αλύγιστος. Ταπεινωμένος και ντροπιασμένος ο ασεβής ηγεμόνας από το θάρρος και την αντοχή του έδωσε διαταγή να, τον θανατώσουν. Κι ο δήμιος με μια σιδερένια τρίαινα (τρικάνι) τον κτύπησε στην κοιλιά. Ο γενναίος αθλητής έπεσε κάτω κι αφήκε την αγνή ψυχή του να πετάξει κοντά σ' Εκείνον, που αγάπησε και πόθησε και λάτρεψε, μα και κοντά στους μάρτυρες γονείς. Σύντομη υπήρξε η ζωή του. Σύντομη αλλά μεγαλειώδης και παραδειγματική. Νέος ήταν κι αυτός. Ναι! Νέος,

στην άνοιξη της ζωής, με δυσκολίες και προβλήματα και πειρασμούς. Όμως δεν παρασύρθηκε. Δεν πλανήθηκε. Δεν λύγισε. Έμεινε πιστός κι ακλόνητος στις αρχές του μέχρι θανάτου. Για να διδάσκει. Και να δείχνει τον δρόμο σε όσους νοσταλγούν και ποθούν και θέλουν να ζήσουν μια ζωή ανώτερη. Μια αληθινή ζωή.

Στην Κύπρο ο άγιος Μάμας είναι ένας πολύ σεβαστός και δημοφιλής άγιος, Πολλοί ναοί και παρεκκλήσια, μα και χωριά φέρουν το όνομα του (Σ όλη την Κύπρο 66 ναοί περίπου είναι αφιερωμένοι στον Άγιο Μάμα).. Αλλά και πολλές κυπριακές παραδόσεις κυκλοφορούν μεταξύ του λαού γύρω από την άγια μορφή του. Μια τέτοια παράδοση που δημιουργήθηκε, όπως φαίνεται, κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, δίνει μια πολύ όμορφη ερμηνεία της εικονογράφησης του αγίου, καβάλα σ' ένα λιοντάρι και μ' ένα αρνί στα χέρια. Σύμφωνα με τη σχετική παράδοση ο άγιος Μάμας ήταν ένας φτωχός ερημίτης, που ζούσε σε μια σπηλιά κοντά στην κωμόπολη Μόρφου. Μια χρονιά οι φοροθέτες τον έβαλαν να πληρώσει βαρύ κεφαλικό φόρο. Επειδή ο Άγιος αρνιόταν, κλήθηκε από τον διοικητή σε απολογία. Στον δρόμο που ερχόταν μαζί με τη συνοδεία των στρατιωτών που τον βρήκαν και τον ακολουθούσαν, ένα λιοντάρι πετάχτηκε μπροστά τους κι άρπαξε ένα αρνί, που κυνηγούσε. Ο Άγιος έκαμε νόημα στο θηρίο να σταματήσει, και ν' αφήσει το θύμα του. Το λιοντάρι υπάκουσε. Σταμάτησε με μιας, κι άρχισε να κουνάει την ουρά του, για να δείξει την υποταγή του. Ο αθλητής, κουρασμένος όπως ήταν από την οδοιπορία, πήρε το αρνί στα χέρια κι αφού καβαλίκεψε το θηρίο συνέχισε τον δρόμο του προς το Διοικητήριο... Όταν ο Διοικητής αντίκρουσε το απίθανο αυτό θέαμα, έδωσε διαταγή ν' αφήσουν ελεύθερο τον αθλητή και να τον απαλλάξουν απ' τη φορολογία σ' όλη του τη ζωή. Ο Άγιος αφήκε το αρνί σαν δώρο στον Διοικητή κι έφυγε.

Μια άλλη παράδοση αναφέρει, πώς το άγιο λείψανο του μάρτυρα μεταφέρθηκε στην Κύπρο από τη Μ. Άσία και τάφηκε στη Μόρφου. Ένας μεγαλοπρεπής ναός κτίστηκε δίπλα στη λάρνακα που φιλοξένησε το άγιο λείψανο του και πολλά θαύματα γίνονται κάθε φορά σε όσους με πίστη καταφεύγουν στη χάρη του.

Η φήμη του αγίου ως θαυματουργού είναι πολύ πλατιά διαδεδομένη στο νησί μας. Ο Λεόντιος Μαχαιράς (Κύπριος χρονογράφος του ΙΕ' αιώνας). στο χρονικό του λέει γι' αυτόν χαρακτηριστικά: "Άν ήτουν να γράψω ταίς γιάσεις του ως του νάζουν δεν έφταναν". Κάθε χρόνο στις 2 του Σεπτέμβρη πλήθη χριστιανών τρέχουν να τιμήσουν τον μάρτυρα με πανηγυρικές λειτουργίες κι αγρυπνίες. Η μεγαλύτερη όμως τιμή, που μπορούμε όλοι να του προσφέρουμε είναι να μιμηθούμε το παράδειγμα του. Μας φαίνεται δύσκολο; Ναι! Μπορεί να 'ναι. Εδώ όμως βρίσκεται το αληθινό μεγαλείο.

Απολυτίκιο Ἦχος δ'

Ὁ μάρτυς σου Κύριε, ἐν τῇ ἀθλήσει αὐτοῦ τὸ στέφος ἐκομίσατο τῆς ἀφθαρσίας, ἐκ σου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἔχων γὰρ τὴν ἰσχύν σου, τοὺς τυράννους καθείλεν ἔθραυσε καὶ δαιμόνων, τὰ ἀνίσχυρο θράση. αὐτοῦ ταῖς ἱκεσίαις, Χριστέ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εξήγηση: Ὁ ἅγιος Μαμάς, Κύριε, με τὴν ἀθλήση τοῦ ἔλαβε ἀπὸ Σένα τὸν Παντοδύναμο Θεό μας τὸ ἀφθαρτο κι ἀμάραντο στεφάνι τῆς αἰώνιας ζωῆς· γιὰτί με τὴ βοήθεια σου κατανίκησε τοὺς ἐχθρούς του καὶ διέλυσε τὶς ἀνίσχυρες πλεκτάνες τῶν δαιμόνων. Με τὶς δεήσεις του, Σε παρακαλοῦμε, Χριστέ καὶ Θεέ μας, σῶσε τὶς ψυχές μας.

Ἔτερον Απολυτίκιο Ἦχος α'

Τῆς Παφλαγόνου το κλέος, καὶ Γαγγραίων τὸ στήριγμα, φύλαξ καὶ φρουρός τῶν Κυπρίων, ἀνεδείχθης, Μαμά ἐνδοξε. Τὴν Θάλασσαν διήλθες ὡσπερ ζῶν, καὶ ταύτης τρικυμίας χαλινῶν, θαυμασίως λάρνακα σου, Μόρφου τὴ πάλει, Μάρτυς κατεστήριξας- διό ἐν τῇ μνήμῃ σου, σοφέ, εὐώδες μύρον βρύει ἐξ αὐτῆς. Δόξα Θεῷ τῷ ἐνεργούντι, δια σου πάσιν ἰάματα.

Εξήγηση: Δοξασμένε Ἄγιε Μάμα, καύχημα τῆς Παφλαγονίας καὶ στήριγμα τῶν κατοίκων τῆς Γάγγρας ἀναδείχθηκες καὶ τῶν Κυπρίων προστάτης καὶ φύλακας. ἀφοῦ πέρασες τὴ θάλασσα σαν νάσουνα ζωντανός, κι ἀφοῦ χαλίνωσες τὶς τρικυμίες τῆς, ἐφθασες στὴν πόλῃ τῆς Μόρφου κατὰ ἓνα τρόπο θαυμαστό κι ἀφήκες ἐκεῖ τὴ θήκη με τ' ἅγια σου λείψανα. Γιὰ τούτο καὶ τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης σου πηγάζει καὶ τρέχει ἀπ' αὐτὴ μύρο εὐωδιαστό. Δοξασμένος νὰ 'ναι ὁ Θεός, που προσφέρει με τὴ χάρη σου σὲ ὅλους θεραπείες.

Πηγή: http://www.pigizois.net/kiprioi_agioi/mamas.htm